

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ННІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ І ТУРИЗМУ

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні Вченої ради ННІ неперервної
освіти і туризму

Протокол № 7 від «13» квітня 2020 року

Директор ННІ

М. М. Куласць

на засіданні кафедри публічного управління та
менеджменту інноваційної діяльності

Протокол № 4 від «25» березня 2020 року

Завідувач кафедри

О. Д. Витвицька

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ**

ОСНОВИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 28 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 281 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ) РІВЕНЬ

РОЗРОБНИК: доктор наук з державного управління, доцент, професор
кафедри публічного управління та менеджменту інноваційної
діяльності Грищенко Ірина Миколаївна

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2020

ВСТУП

Навчальна практика для студентів першого курсу спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» розроблена з урахуванням вимог «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затверджене наказом Міністерства освіти України від 20.12.1994 № 351 (зі змінами), «Положення про практичну підготовку студентів НУБіП України», «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті біоресурсів і природокористування України», наказу № 282 від 07.04.2020 «Про введення в дію документу «Тимчасовий порядок проведення практичного навчання студентів НУБіП України у весняному семестрі 2019-2020 навчального року в умовах карантину».

Навчальна практика є обов'язковим компонентом освітньої програми для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». Вона проводиться на початкових (першому, другому) курсах програм підготовки бакалаврів в навчальних лабораторіях, а також органах державної виконавчої влади та органах місцевого самоврядування. Практика проводиться в умовах, максимально наближених до реальних майбутньої професійної діяльності.

У 2019-2020 навчальному році навчальна практика відбувається в дистанційному режимі за допомогою відео-та аудіо комунікації, Viber, Messenger, WhatsApp, Cisco Webex Meetin, ZOOM, тощо.

Тривалість і терміни навчальної практики визначаються навчальним планом.

Основним змістом процесу проходження навчальної практики є формування в студентів умінь і навичок, характерних для обраної ними професії. Провідним методом навчальної практики є виконання завдань. Особливого значення набуває показ прийомів практичної діяльності, використання документації, яка використовується в практичній діяльності публічних службовців та представників інститутів громадянського суспільства.

Процес проходження навчальної практики відбувається на основі тісної

взаємодії теорії і практики. Практичні уміння і навички формуються на основі знань, що поглиблюються, вдосконалюються.

У процесі практики студентам надається можливість ознайомитися з організацією діяльності системи публічного управління в Україні та її складовими елементами: діяльністю органів державної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, діяльністю інститутів громадянського суспільства, а також набутти чи удосконалити навички з використання інформаційних технологій, необхідних для роботи в органах публічної влади.

Навчальна практика сприяє закріпленню відповідних компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою «Публічне управління та адміністрування» і спрямована на безперервність і послідовність освітнього процесу.

Навчальна практика систематизує та поглиблює знання про основи публічного управління; сприяє формуванню фахівців з публічного управління та адміністрування, здатних розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання; забезпечує апробацію на практиці вивчених наукових концепцій публічного управління та адміністрування, управління на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях, адміністрування у всіх сферах діяльності; формує компетентності, передбачені стандартом підготовки бакалаврів та освітньо-професійною програмою за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування», серед яких:

ПРН4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління.

ПРН5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління.

ПРН11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного)

суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

СК4. Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.

СК6. Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

Робоча програма практики є основним навчально-методичним документом для студентів та керівників навчальної практики.

Керівництво практикою забезпечують науково-педагогічні працівники університету, які згідно наказу ректора відповідають за виконання програми практики.

Зміст, форми, тривалість, терміни проведення навчальної практики визначаються робочим навчальним планом, програмою практики та графіком практики.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Метою навчальної практики є узагальнення набутих теоретичних і практичних знань, одержання професійних навичок і умінь, що формують фахівців для публічного управління та адміністрування й сприяють поліпшенню якості їх підготовки.

Завданням навчальної практики з основ публічного управління є ознайомлення студентів зі специфікою напряму та спеціальності підготовки, формування компетенцій згідно з вимогами освітньо-професійної програми, а також забезпечення практичного пізнання студентами закономірностей

професійної діяльності в органах публічної влади та оволодіння навичками дослідження структури органів публічної влади, їх основних завдань, відповідності структури наданим повноваженням та ін.

Основними завданнями навчальної практики з основ публічного управління є:

Навчальні:

- забезпечити зв'язок набутих теоретичних знань з реальною діяльністю органів публічної влади та використати теоретичні знання для розв'язання конкретних завдань та актуальних проблем діяльності системи публічного управління в Україні;
- формувати у студентів вміння проводити публічні презентації діяльності органів публічної влади з використанням новітніх інформаційних технологій, інформаційної графіки та ін.;
- розвивати у бакалаврів за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» моральну відповідальність та психологічну готовність до роботи в органах публічної влади.

Наукові:

- стимулювати студентів до поглиблення теоретичних знань з фахових дисциплін на основі індивідуальних завдань вивчення управління на загальнодержавному, регіональному чи місцевому рівнях;
- формувати вміння дослідницької роботи;
- мотивувати до творчого підходу з вирішення актуальних питань публічного управління.

Виховні:

- виховувати у студентів за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» стійку зацікавленість пізнавати новітні тенденції публічного управління для їх подальшої реалізації у професійній кар'єрі;
- стимулювати студентів до пізнання нового, до саморозвитку і самореалізації на прикладі успішних вітчизняних та зарубіжних публічних

службовців та громадських діячів;

- розвивати у студентів – майбутніх управлінців вміння працювати в команді, розуміти і сприяти існуванню різних ролей в команді.

Професійні:

- спонукати студентів до вивчення структури, завдань, повноважень органів публічної влади;

- формувати у майбутніх фахівців органів публічної влади культуру дотримання принципів служби в органах публічного управління;

- на прикладі вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду функціонування органів публічної влади формувати у студентів уявлення про ефективність та результативність діяльності органів публічної влади і інструменти забезпечення такої ефективності;

- на основі отриманих теоретичних знань та практичних навичок проводити аналіз та узагальнення діяльності органів публічної влади, їх структурних підрозділів та інститутів громадянського суспільства;

- напрацювати навички використання діагностичних інструментів залучення громадян до управління державою, регіоном, територіальною громадою;

- розвивати здатність студентів до реалізації своїх прав і обов’язків як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- сформувати навички здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

У процесі навчальної практики відбувається:

- закріплення, поглиблення та синтез теоретичних і практичних знань з дисциплін циклів загальної та спеціальної підготовки і їх комплексного використання в практичній діяльності публічних службовців;

- формування у студентів зацікавленості до майбутньої професії, потреби в самоосвіті;
- усвідомлення важливості теоретичної підготовки для успішної кар'єри публічного службовця;
- формування та розвиток професійних компетентностей та компетентності публічного службовця;
- формування вмінь зі здійснення самоконтролю, самооцінки своїх вчинків чи бездіяльності, самоаналізу поведінки як громадянина і публічного службовця;
- вироблення творчого, дослідницького підходу до представлення результатів своєї поточної та заключної діяльності з виконання завдань органів публічної влади для зацікавлених сторін.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Знати: структуру, повноваження, функції, завдання органів публічної влади, принципи їх діяльності; систему публічного управління та її складові елементи; інститути громадянського суспільства (асоціації; громадські та благодійні організації; організації роботодавців; об'єднання професійних спілок; недержавні засоби масової інформації; творчі спілки та ін.); інструменти залучення громадян до управління справами державного значення.

Вміти: під час навчальної практики студент-практикант, спираючись на зразки методичних матеріалів та використовуючи настанови керівника практики повинен оволодіти основами конструктивно-планувальних, комунікативних, організаційних, дослідницьких навичок у такому обсязі:

Конструктивно-планувальні навички:

- 1) визначати конкретні стратегію, цілі та повноваження органу публічної влади на підставі відповідного нормативно-правового чи правового акта;
- 2) проаналізувати структуру органу публічної влади та її відповідність

визначеним повноваженням;

3) використовувати вміння презентувати наявну актуальну суспільну проблему для пошуку шляхів її вирішення;

4) створювати необхідні наочні презентації для представлення структури органу державної влади та її удосконалення;

5) на основі діючих діагностичних інструментів залучення громадян до управління на місцевому рівні, розробляти власні діагностичні інструменти залучення громадян;

6) долучитися до діючих механізмів залучення громадян до управління на місцевому рівні.

Комунікативні навички:

1) розвивати вміння фахово спілкуватися з публічними службовцями, долученими до навчальної практики;

2) розвивати навички лаконічного та чіткого усного й письмового викладення думок щодо певного питання публічного управління;

3) формування вміння послуговуватися професійною лексикою, яка робить мовлення більш лаконічним та зрозумілим для публічних службовців;

4) закріплення навичок підготовки звітнього документу з проходження навчальної практики.

Організаційні вміння:

1) навчити студентів раціональним підходам до виконання самостійної роботи та управління часом;

2) раціонально поєднувати індивідуальні та колективні завдання;

3) вміти поєднувати індивідуальні та колективні (фронтальні, малогрупові, парні) форми роботи з урахуванням особливостей кожної з них та етапу навчання;

4) формувати та розвивати вміння генерувати силу групи для вирішення поставлених завдань;

5) формувати вміння гасити конфлікти в колективі та підтримувати його робочий стан;

Дослідницькі вміння:

- 1) здійснювати аналіз інформаційного матеріалу, вміти узагальнити цей матеріал і викласти у формі, яка використовується в органах публічної влади;
- 2) вміти проводити спостереження, опитування та узагальнювати отримані результати і викладати їх у вигляді презентацій для формування основи прийняття управлінських рішень органами публічної влади.
- 3) спостерігати, аналізувати і узагальнювати досвід діяльності публічних службовців, засвоюючи і переймаючи ефективні прийоми їх діяльності у практику своєї роботи, поведінку і формування власної громадянської позиції.

ГРАФІК ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

<i>День 1</i>
– ознайомлення студентів з нормативними документами про проведення навчальної практики з «Основи публічного управління» (наказ на навчальну практику, робоча програма практики, методичні рекомендації проходження навчальної практики). – особливості підготовки звітної документації та порядок захисту навчальної практики. – ознайомлення зі звітною документацією та зразками доповідей про результати проходження навчальної практики для підсумкової ZOOM конференції.
Діяльність системи органів публічної влади
<i>День 2</i>
– поглиблення знань щодо функціонування системи центральних органів державної виконавчої влади; – ознайомлення з діяльністю Міністерства інфраструктури України (Стратегія та пріоритети розвитку; нормативно-правова база, що регламентує діяльність міністерства; структура міністерства та підвідомчі міністерству центральні органи виконавчої влади (державні агентства та служби); організація діяльності структурних підрозділів міністерства на прикладі управління кадрової служби та сектору професійного розвитку персоналу.
<i>День 3</i>
– поглиблення знань щодо функціонування системи місцевих органів державної виконавчої влади (регіонального рівня); – ознайомлення зі структурою Тернопільської обласної державної адміністрації; основні завдання та нормативно-правові засади діяльності; ознайомлення зі структурою апарату обласної державної адміністрації; план роботи Тернопільської ОДА на 2020 рік; Координаційна рада з питань розвитку громадянського суспільства при обласній державній адміністрації; Громадська рада при Тернопільській ОДА.
<i>День 4</i>
– вивчення особливостей діяльності представницьких органів місцевого самоврядування та місцевих адміністрацій на прикладі Київської міської ради. – ознайомлення з історією публічного управління міста Києва; організація діяльності Київської міської ради; прийняття рішень та розпорядження Київського міського голови; депутатський корпус та діяльність депутатів; Кодекс етики депутата Київської міської ради; Статут територіальної громади; інструменти залучення громадськості до управління містом; участь громадськості у формуванні Громадського бюджету м. Києва; структура виконавчого органу Київської міської ради –

Київської міської державної адміністрації (структура апарату КМДА); міські сервіси.

День 5

– ознайомлення з діяльністю органів місцевого самоврядування (рівень територіальних громад).

– дослідження організації діяльності Ірпінської міської ради: правовий статус та регламент роботи міської ради; виконавчий комітет, його структура та регламент діяльності; виконавчі органи ради (відділи, управління); Стратегічний план розвитку м. Ірпінь.

Діяльність інститутів громадянського суспільства

День 6

– дослідження діяльності інститутів громадянського суспільства (нормативно-правова основа діяльності, ст. 15 Конституції України, принципи, напрямки тощо).

– дослідження самоорганізованої та саморегульованої сфери публічно-правових відносин в Україні, яка служить підґрунтям демократії та становлення правової держави (види об'єднань інститутів громадянського суспільства: асоціації, громадські організації, професійні та творчі спілки; організації роботодавців; органи самоорганізації населення; недержавні засоби масової інформації; благодійні та релігійні організації та ін.).

День 7

– діяльність асоціацій органів місцевого самоврядування.

– дослідження діяльності Української асоціації районних та обласних рад та Всеукраїнської асоціації громад (Статут організації, мета і завдання, повноваження, члени асоціації, їх права та обов'язки; органи управління асоціації; джерела формування та правовий режим майна асоціацій; міжнародні зв'язки та ін.).

– взаємодія інститутів громадянського суспільства з органами публічної влади (участь в розробленні і обговоренні проєктів нормативно-правових актів; залучення інститутів громадянського суспільства до надання соціальних послуг; здійснення інститутами громадянського суспільства громадського контролю, громадського моніторингу за виконанням рішень, подання органам публічної влади експертних пропозицій, утворення груп для забезпечення врахування громадської думки у формуванні та реалізації державної політики та ін.).

День 8

– діяльність інституцій громадянського суспільства на рівні територіальної громади;

– громадська рада при виконавчому комітеті міської ради; молодіжна громадська рада при Ірпінському міському голові; громадська рада учасників АТО при Ірпінському міському голові; проєкти молодіжної ради та шляхи їх реалізації; громадські об'єднання м. Ірпеня.

<i>День 9</i>
– інститути громадянського суспільства як система суб'єктів, наділених правами і обов'язками щодо відстоювання своїх легітимних інтересів; – інструменти електронної демократії (громадський (партиципаторний) бюджет; електронні петиції; «Відкрите місто» – платформа для взаємодії мешканців з місцевою владою та комунальними підприємствами а також для самоорганізації громадян.
<i>День 10</i>
– звіт про проходження навчальної практики в режимі ZOOM конференції під час якої студентам зараховується/не зараховується залік. – підведення підсумків навчальної практики шляхом зворотного зв'язку керівника практики і студентів, спрямоване на подальше удосконалення освітнього процесу за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль:

- дистанційна присутність практиканта на навчальній практиці;
- вчасне виконання індивідуальних та колективних завдань, передбачених планом навчальної практики.

Підсумковий контроль:

- перевірка звітної документації про проходження практики;
- проведення підсумкової ZOOM-конференції з представлення результатів напрацювань студентів за результатами проходження навчальної практики;
- складання заліку з навчальної практики.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Підсумки навчальної практики підводяться на заключній ZOOM-конференції, під час якої студенти складають залік. Окрім того, студенти письмово звітують в індивідуальному звіті про результати проходження навчальної практики, прилюдно, під час ZOOM-конференції захищають звіт про практику шляхом презентації своїх напрацювань, а потім надсилають індивідуально розроблені презентаційні матеріали щодо діяльності органів

публічної влади чи інститутів громадянського суспільства керівнику практики для розміщення на сайті кафедри.

Критерії оцінювання результатів навчальної практики

Оцінювання студентів відбувається згідно «Положення про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затвердженого Вченою радою НУБіП України 27.12.2019 протокол № 5 (табл. 1).

Таблиця 1

Національна шкала оцінювання

Сума набраних балів	Оцінка національна за результатами складання	
	<i>екзаменів</i>	<i>заліків</i>
90–100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Рекомендована література

– основна

1. Грищенко І. М. Програма діяльності Кабінету Міністрів України в аспекті консолідації та розвитку української нації. НАДУ, Збірник наук праць. 2020. № 1. С. 54-69.
2. Місцеве самоврядування: підручник / за ред. В. М. Вакуленка, Ю. Ф. Дехтяренка, В. С. Куйбіди, І. М. Грищенко – Київ : НАДУ, 2019. – 672 с.
3. Грищенко І. М. Інструменти забезпечення ефективності функціонування системи місцевого самоврядування / І. М. Грищенко // Zakres działania administracji publicznej w Polsce i na Ukrainie : Wybrana problematyka, 2016, pp. 139–145.
4. Грищенко І. М. Зарубіжний досвід управління регіональним розвитком. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. № 5. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua>
5. Грищенко І. М. Стан, проблеми та перспективи ресурсного забезпечення органів публічної влади в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 13. С. 65–69. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6176&i=11>

6. Грищенко І. М. Аналіз державної політики у сфері розвитку сільських територій. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 1. URL: <http://www.dy.nayka.com/?op=1&z=1364>. DOI: [10.32702/2307-2156-2019.1.2](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2019.1.2)

7. Грищенко І. М. Механізми забезпечення взаємодії органів державної влади з органами громадянського суспільства в країнах Центрально-Східної Європи / І. М. Грищенко // Науковий вісник Академії муніципального управління: зб. наук. пр. – Київ : [б. в.], 2015. – Вип. 3/4. – С. 25–31. – (Серія “Управління”).

8. Державне управління : навч. посіб. / І. М. Грищенко. – К. : НУБіП, 2015. – 174 с.

– електронні ресурси для забезпечення проходження навчальної практики в дистанційному режимі

9. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України.

URL: <https://mtu.gov.ua/content/strategiya-2015.html>;

<https://mtu.gov.ua/content/struktura-ministerstva.html>

10. Офіційний сайт Тернопільської обласної державної адміністрації.

URL: <http://www.oda.te.gov.ua>

<http://www.oda.te.gov.ua/main/ua/publication/content/45708.htm>

http://www.oda.te.gov.ua/data/upload/catalog/main/ua/79509/_817.pdf

<http://www.oda.te.gov.ua/main/ua/9957.htm>

<http://www.oda.te.gov.ua/main/ua/6984.htm>

11. Офіційний сайт Київської міської ради.

URL: <https://kmr.gov.ua/uk/content/z-istoriyi-samovryaduvannya-mista>

<https://kyivcity.gov.ua/npa.html?title=&dt1=&dt2=&tag=0&cat=4#>

<https://kmr.gov.ua/uk/zvit>

<https://kmr.gov.ua/uk/content/status-terytorialnoyi-gromady-mista-kyyyeva>

[https://kmr.ligazakon.net/document/mr150052\\$2015_01_22](https://kmr.ligazakon.net/document/mr150052$2015_01_22)

<https://gb.kyivcity.gov.ua>

<https://kyivcity.gov.ua>

https://kyivcity.gov.ua/kyiv_ta_miska_vlada/struktura_150.html

12. Офіційний сайт Ірпінської міської ради.

URL: <https://imr.gov.ua>

<https://imr.gov.ua/city-council/miska-rada>

<https://imr.gov.ua/attachments/article/10/reglament.PDF>

<https://imr.gov.ua/city-council/vikonavchi-organi-radi>

<https://imr.gov.ua/attachments/article/16162/plan-mer-irpin-ukrainian.pdf>

<https://imr.gov.ua/prozore-misto/mistsevi-initsiativi>

13. Інститути громадянського суспільства.

URL: https://minjust.gov.ua/m/str_20126

14. Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016-2020 роки.

URL: <https://www.kmu.gov.ua/gromadskosti/gromadyanske-suspilstvo-i-vlada/spriyannya-rozvitku-gromadyanskogo-suspilstva/nacionalna-strategiya-spriyannya-rozvitku-gromadyanskogo-suspilstva-v-ukrayini-na-2016-2020-roki>

15. Офіційний сайт Всеукраїнської асоціації громад.

URL: <http://vassr.org>

16. Офіційний сайт Української асоціації районних та обласних рад.

URL: <http://uaror.org.ua>

17. Характеристика громадських формувань як інститутів громадянського суспільства. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0016323-11#Text>

18. Громадська експертиза. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/pro-nazk/vzayemodiya-z-gromadskisty/gromadska-ekspertyza/>

19. Про асоціації органів місцевого самоврядування : Закон України.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1275-17#Text>

20. Про громадські об'єднання : Закон України. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>

21. Про молодіжні та дитячі громадські організації : Закон України.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-14#Text>